

akti+

ROZHODUJÍ ZLOMKY VTEŘIN

report

Připraveno
ve spolupráci
s redakcí:

GENERÁL BOJOVNÍK

Generál Řehka na Velitelském shromáždění 2022 otevřeně pojmenoval strategickou situaci, v níž se nacházíme, i problémy, s nimiž se armáda potýká. A popsal, jak se s nimi chce vyrovnat. Modernizaci armády chce co nejvíc vázat na domácí obranný průmysl. Ještě důležitější než technika jsou pro něj však vojáci. Zdůrazňuje, že obrana země je věcí celé společnosti a že ani v NATO nemůžeme spoléhat na vojenskou podporu bez vlastního odhodlání bojovat.

Donedávna se předpokládalo, že ve válkách mizí velká operační uskupení. Na Ukrajině se vede rozsáhlá válka. Jak si stojíme ohledně konvenčního nasazení?

Naše ambice dosud byla brigádní úkolové uskupení. Dlouho se vycházelo z principu „odložené potřeby“. Říkalo se, že konflikt vysoké intenzity, většího rozsahu v Evropě nehrozí. A kdyby měl hrozit, budeme to vědět 10 až 15 let dopředu. A budeme mít čas se nachystat. Podle mne to byla do značné míry výmluva, jak nedávat dostatek zdrojů do obrany. Během posledních mnoha let byla obrana brutálně podfinancována. Bez debat. Jenže válka není nemožná. Válka vysoké intenzity, většího rozsahu v Evropě není nemožná.

Jenom v Evropě?

Nás teď zajímá hlavně ochrana prostoru v rámci NATO. A zajímá nás z hlediska České republiky a české armády. Jde především o Rusko. Jinde to může být třeba Čína. Ale naivní je si i myslet, že soupeření mezi mocnostmi se neprojeví jinde. Souvisí s ním například aktivity v Africe i na jiných místech.

Byla Ukrajina překvapením? Budičkem?

To, co se děje na Ukrajině, je samozřejmě velký budiček. Ale překvapilo to spíš společnost než vojáky. Když mluvím za sebe, tak moje poslední pozice před působením na Národním úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB) byla zástupce

mezinárodní divize v Polsku, na východním křídle NATO, tak 40 kilometrů vzdušnou čarou od Kaliningradu. A tam jsme se rozhodně na konvenční válku chystali. Já nežil v bludu, že by konflikt nehrozil. Koneckonců strategické šoky přicházejí s železnou pravidelností každých řekněme 10 až 15 let. Můžete se bavit o rozpadu Sovětského svazu a Jugoslávie, o 11. září, pak přišel Krym. Teď je válka na Ukrajině a tady zase nevíme, kam až ten konflikt povede, co to udělá s Ruskem. Je naivní si myslet, že něco zas nepřijde. V tomhle iluze nemám. Pravda, poprvé od studené války jsme blíž možné válce NATO s Ruskem. A co je na tom nejděsivější, je velký eskalační potenciál, který se nesnižuje, ale roste. Nechci strašit. Ale v okamžiku, kdy by k tomu došlo,

je Česká republika od první minuty aktivním hráčem konfliktu. Takový konflikt se nás dotkne okamžitě.

Co by to znamenalo?

Samozřejmě se připravujeme na obranu v rámci NATO. Je naším obrovským štěstím, že tam jsme. Díky Bohu a díky těm, kteří se o to zasloužili. Jsme obklopeni spojenci nebo spřátelenými zeměmi. Ale to neznamená, že by obrana nebyla bolestivá, že by se nás to nedotklo. Samozřejmě by se nás to dotklo, okamžitě. Koneckonců, řada prostředků, kterými Rusko ostřeluje kritickou infrastrukturu na Ukrajině, doletí i do České republiky. A je naivní si myslet, že by sem neletěly. A my bychom posílali svoje vojenské jednotky bojovat v rámci NATO tam, kde bude potřeba, v rámci společného obranného plánování, ale stejně tak bychom museli zabezpečit chod státu a bezpečné prostředí, také by probíhaly přesuny aliančních sil a my bychom plnili úkoly jejich podpory. O tom všem uvažujeme velmi vážně a velmi vážně se teď zabýváme revizí různých scénářů, národních obranných plánů, představitelných v budoucnosti pro naši armádu. A tohle probíhá v celém NATO.

Jak jsme na tom s interoperabilitou? V minulosti tam byly rezervy.

I když se podíváte do NATO, když v realu půjdete kamkoliv, do jakékoliv operace, když půjdete do jednotek na východním křídle i kamkoliv jinam, vždycky narazíte na nějaký problém v interoperabilitě. Ještě nikde se mi nestalo, že bych na ně nenarazil. Nemyslím u Čechů, ale u všech států. Myslím, že na tom nejsme špatně, snažíme se poctivě budovat veškeré naše schopnosti v rámci obranného plánování NATO, implementujeme veškeré změny. I z té Ukrajiny vyplývá spousta věcí na zamyšlení. Máte například různou munici, která ne vždycky funguje do všech zbraní stejné ráže. Při rozvoji sil nepořizujeme kus materiálu, vždycky rozvíjíme nějakou schopnost. A u každé schopnosti, kterou pořizujeme nebo budujeme, je interoperabilita vždycky důležitý faktor.

Novými tanky, vrtulníky nebo bojovými vozidly pěchoty rozvíjíme schopnosti na nějakých dvacet, pětadvacet let. U zvažovaných letounů F-35 to může být dvojnásobek. Jsme schopni využít schopnosti, které nabízejí?

Přesně proto jsem zřídil Radu náčelníka GŠ pro válčení budoucnosti a armády. Protože takhle daleko se dívat musíme. Byť je obtížné dívat se za horizont už jenom třeba patnácti, dvaceti let. Ale dívat se tam prostě musíme. Protože jestli pořídíme například ty F-35, co budeme dělat se všemi daty, která to letadlo

generuje? To nebude jenom o tom, jestli budeme mít dost pilotů. Je to taky o tom, jestli budeme mít dost ajťáků. Když pořídíme platformy na čtyřicet let, nemůžeme mít personální model, který nebude udržitelný třeba už za deset.

Stoprocentní odpověď dnes nemá nikdo. Ale musíme o tom přemýšlet. Opravdu se snažíme odpovědět na otázku, jak si myslíme, že bude válčit Armáda České republiky po roce 2040. To je zadání té mé rady, která je organizována podle jednotlivých bojových funkcí armády do pracovních skupin, od velení, řízení, přes informace, zpravodajství, mobilitu, manévr, palebnou podporu, udržitelnost, ochranu sil a další. A chci do toho daleko víc zapojit i lidi mimo armádu, chci v tomhle směru rozvinout daleko větší spolupráci s akademickou sférou.

V armádě patříte k lidem, kteří mají největší povědomí o tom, co znamenají data. Ale data jsou zasažitelná a do budoucna mohou být zasažitelná ještě víc. Jak hledíte na schopnost improvizace?

Taky jsem zažil 90. léta a první operace a spoustu improvizací, ať už na Balkáně nebo v prvních bojových operacích. Být flexibilní a dokázat improvizovat je extrémně důležité. Ale improvizace by neměla být systém. Považka války je plus minus vždycky stejná, ale její charakter se průběžně mění, jak se ta válka vyvíjí. Ke každé válce, ke každé bojové situaci je potřeba přistupovat unikátně. Vždycky podle situace, podmínek, prostředí, v jakém to je čase, co máte k dispozici a tak dále.

Žádný plán nesahá s jistotou za první střet s nepřítelem...

...řekl generál von Moltke. Přesně tak to je. Ale to nemůže být omluva pro to, abyste neměl funkční systém. Protože zase jiný generál, Eisenhower, řekl, že plán neznamená nic, ale plánování je všechno. Je důležité se připravovat, je důležité věci promýšlet, je důležité mít dobře nastavený systém, jasné procedury, mít je procvičené a secvičené. Ale musíte být i připraven v řadě věcí improvizovat. To je ta mlha války a frikce, o kterých zase psal von Clausewitz, a ty prostě ve válce byly, jsou a budou. To je ta základní podstata války, která se nemění.

Dá se to i obrátit a říct, že frikce je příležitost.

V konečném důsledku je to o tom, která strana se dokáže podmínkám lépe přizpůsobit. Zářný příklad teď vidíme na Ukrajině.

Nakonec je to tedy hlavně o lidech.

Říkám to vždycky a všude, až už je to možná ohrané, ale: my jsme tu od toho, abychom uspěli ve válce, a války nevyhrává technika. Nemůžeme pořídít hromadu techniky, kterou nebude mít kdo obsluhovat. To je jeden z problémů.

Mluvil jste o dlouhodobém podfinancování, které je vidět i v péči o vojáky. Typicky: ubytování.

Máme zásadní problém. Průměrný věk vojáka Armády ČR je skoro 38 roků. To je

neudržitelné. A když se podívám na přírůsteky versus úbytky, tak cílové stavy armády bychom dosavadním tempem plnili pomalu desítky let. To samé u záloh. Dáváme dohromady personální strategii, zastřešuje to můj první zástupce generálmajor Ivo Střecha v součinnosti s Agenturou personalistiky a ve spolupráci se sekci státního tajemníka. Má to dvě hlavní úrovně. Jedna je přibrzdit problém, do kterého se řítíme, a to je dopad aktuální ekonomické situace na vojáky. A ta druhá je potom podívat se na střednědobé a dlouhodobé řešení a vymyslet udržitelný model. Když vám řeknu příklad, vojáci dneska nejsou v průměru špatně placeni. Ale vezměte vojáky v nejnižších hodnostech. Nechte je cestovat z jedné strany republiky na druhou. Potřebujete třeba naplnit nějaký útvar v Čechách a pošlete tam rekrutu z Moravy. A on si musí platit ubytování, dojíždění, a když si nakonec odečte náklady, vyjde mu, že víc si vydělá naproti v Kauflandu.

Zvlášť, když má rodinu.

A zvlášť, když má rodinu. U nás vojáci v nejnižších hodnostech nebydlí v kasárnách jako jinde, u nás je model pro svobodníka úplně stejný jako pro plukovníka. To znamená: „Vezmi si hypotéku, něco si postav, někde prostě bydlí.“ S tím souvisí i školky, školy a tak dále. Souvisí to i se skladbou platu, příplatek na bydlení byl kdysi vůči platu v jiném poměru než dneska. Řešení ještě nemám. Prozatím však máme řadu krátkodobých opatření, s některými už začínáme, a samozřejmě hledáme ten dlouhodobě udržitelný model. Jak říkám, válku nám nevyhraje technika, válku vyhrají lidé, kteří ji budou obsluhovat.

A musí ji obsluhovat s chutí.

Přesně tak. Nestačí jen nasypat desítky miliard do zbrojních systémů. Musíme mít moderní kasárna, moderní ubytovny, vojáci musejí mít běžné moderní standardy, vždyť soutěžíme na trhu práce. Jestli chcete do armády někoho přitáhnout, tak to jednak musí být srdcař, musí to být vlastenec, musí mít pro tu práci předpoklady, ale zároveň pro ni musí mít podmínky. Jestliže mu všude jinde nabídnou ty podmínky lepší a jemu schází osobní realizace, nedělá věci, kvůli kterým do armády šel, nemá zajímavý výcvik, k tomu výcviku ani nemá pořádnou výbavu a zároveň žije v nějakých polorozpadlých kasárnách, chodí na ubytovnu, kde nemá ani wifi, tak prostě v té armádě sloužit nebude.

Často bývá slyšet nespokojenost i se strnulým způsobem fasování.

Tady úplně nevím. Armáda v některých věcech rigidní být musí, musí být do značné míry unifikovaná, protože v bojové situaci musíte mít jasně dané normy, musíte umět věci obměňovat...

GENERÁLMAJOR ING. KAREL ŘEHKA

Absolvoval Vojenské gymnázium Opava a Vysokou vojenskou školu pozemního vojska ve Vyškově (průzkumný směr). Vzdělání si doplnil důstojnickým kurzem na Královské vojenské akademii Sandhurst (Velká Británie), kurzem Ranger (USA), kurzem předsunutých leteckých návodčích (Velká Británie), kurzem vyšších důstojníků na Vojenské akademii v Brně (řízení obrany státu – krizové řízení) a kurzem Generálního štábu na Univerzitě obrany Brno.

Vojenskou kariéru započal v roce 1997 na pozici velitele skupiny speciálního průzkumu 6. speciální brigády GŠ AČR. Mezi dalšími zastával například pozice náčelníka plánovacího oddělení štábu 601. skupiny speciálních sil, vedoucího staršího důstojníka-specialisty v hlavním štábu Spojeneckého sboru rychlé reakce NATO (Rheindahlen, Německo), velitele 601. skupiny speciálních sil, ředitele Ředitelství speciálních sil MO, zástupce velitele mnohonárodní divize NATO Severovýchod (Elblag, Polsko) a ředitele Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost.

Zúčastnil se zahraničních misí KFOR v Kosovu (1999–2000, velitel skupiny u 6. průzkumné roty) a poté v Afghánistánu operace Enduring Freedom (2004, jako zástupce velitele českého kontingentu speciálních sil) a navazující mise ISAF (2006–2007, 2007–2008 a konečně 2011 jako velitel Úkolového uskupení speciálních sil ISAF).

Náčelníkem Generálního štábu Armády České republiky se stal 1. 7. 2022.

...protože v tom je předvídatelnost, základní podmínka plánování?

Přesně tak. Nemůžeme fungovat jako skautský tábor. Ale fakt je, že potřebujeme zmodernizovat polní výstroj a musí jí být pro vojáky dostatek. Nejsou to věci, které bych rozjížděl já, s tím už začali mí předchůdci. Už máme konkrétní výsledky, začátkem listopadu mi zrovna prezentovali poslední výstupy z vývoje nových maskáčů, z nové zimní výbavy pro vojáky, nové goretexty a další věci, ve kterých se posouváme z toho, co bylo vyvinuté někdy v 90. letech a co mám na sobě i já teď, a co neodráží žádné novější zkušenosti z operací. Posouváme se do opravdu moderních trendů oblékání člověka do nepřízně, posouváme se ve vzoru maskování, v zimních doplňcích, ve střihu, v tom, aby oblečení bylo sladěné s bojovými komplety, aby prostě bylo funkční. Nebude to zítra, ale konkrétní kroky by měly přijít brzo. A podle toho, co jsem viděl, jsme opravdu na cestě, abychom měli superkvalitní výstroj.

Vy jste zažil ještě vzor 85?

No, zažil.

Pětaosmdesátky spousta lidí nesnášela, byly nepohodlné, zvlášť když zmokly.

Jo, nebyla v tom žádná volnost pohybu, nedalo se v tom plavat, nic. Taky pamatuju doby, kdy jsem na cvičení chodil v kožených botách, kterým se rozlepovaly podrážky, když jste si je zahřál u ohně, protože byla zima.

Přijde teď podobná revoluce jako začátkem devadesátek?

Já nemám slovo revoluce moc rád, je to spíš evoluce. I dneska máme letní goretextové boty, zimní goretextové boty, maskáče, které možná nejsou úplně top, ale nejsou úplně zlé, máme zimní doplňky, zimní převleky, kukly, goretextové rukavice, goretextové kompletní převleky... Máme letní a zimní spacáky, u některých jednotek i žďaráky, neříkám, že to je super, neříkám, že to je dost moderní, neříkám, že je toho dost. Ale nedá se říct, že když teď zavedeme něco nového, poskočíme o století. Armáda České republiky nežije někde v druhé světové válce. Ale to, co se chystá, bude kvalitativně rozhodně velký krok. Dělá na tom projektový tým, kde jsou lidé napříč odbornostmi, a hlavní podmínkou bylo, aby to dělali lidé, kteří mají operační zkušenosti, od speciálních sil přes všechny druhy vojsk. Je to transparentní, dělají se opravdu sofistikované zkoušky, zároveň jsou do toho zapojeni odborníci z akademické obce, z logistiky a tak dále. My to nepotřebujeme na sezení v kanceláři. Už jsem ale vedl také nějaké diskuse i ohledně parádních uniforem, těch „extrověk“, jak říkáme my vojáci, a i tam se možná třeba něco zjednoduší a sníží počet výstrojních součástí.

Armáda byla dlouhodobě podfinancovaná, ale zároveň si udržovala u veřejnosti vysoké renomé. Ted' spolkně víc peněz, nemůže to ovlivnit její pověst?

Armáda má bezesporu vysoké renomé, a to je extrémně důležité. Obrana země není na

armádě. Obrana země je o celé společnosti. Což je dobře vidět teď na Ukrajině. Ale to není novinka, tak je to v každé válce. Armáda je jenom jeden z nástrojů v obraně země, v určitých fázích ten nejdůležitější, ale pořád jenom jeden. Fungovat musí celý stát a celá společnost. Armáda bez podpory společnosti není nic. Armáda je jenom součástí společnosti. A vzájemný vztah není jenom o tom, kolik dostane peněz. Je to o mobilizaci lidí. Je to o podpoře společnosti armádě, o průmyslu, o ostatních bezpečnostních složkách, to je prostě o všem. Že tu podporu máme, je skvělé. Není to jenom dobré východisko, je to základní podmínka. Že se řezalo z obranného rozpočtu, když bylo potřeba, je pravda. Ale nemyslím si, že to bylo to, co dalo armádě renomé. To byla hlavně dobrá práce vojáků.

Minimálně od prvních velkých povodní v roce 1997 si státní správa uvědomila, že armáda je v krizi vždycky po ruce, umí, neodmlouvá a je ochotná jet na tři směny.

Armáda ukázala, že dokáže fungovat, když je jakákoliv krize a ostatní instituce jsou na pokraji kolapsu nebo minimálně hodně přetížené. Armáda se na krizové situace připravuje dennodenně. A armáda musí tohle ukazovat i dál. Společnost jí musí věřit. Na druhou stranu se snažím poslední dobou opakovat všude možné, i politickému vedení státu, že armáda je tu primárně od toho, aby bojovala. A když nebojuje, tak se na boj má připravovat. Tečka. Ve všem ostatním jsme nahraditelní. To

neznamená, že nás nemůže nikdo využít. Ale je potřeba si uvědomit, že když budeme dělat všechno možné, je to na úkor přípravy na boj. A to se nesmí stát. Protože kdyby došlo na lámání chleba, armádu potřebujete a nic ji nenahradí. Takže armáda musí ukazovat, že je tady pro společnost, musíme přiložit ruku k dílu, když je potřeba, ale s armádou by se neměly lepit díry. Resorty, které nedělají krizové plánování, jak by měly, by pak neměly chodit a tahat to z armády. Protože armáda žádné volné prostředky nemá. Každý prostředek je v armádě na něco alokovaný. Jestli někdo přijde a řekne si o něco armádě, armádě to pak bude chybět. Každý ať se připravuje na to, co má, a pak všechno funguje jako celek. O tom je obrana země.

V čem vidíte propojení mezi armádou a společností? Co by mělo být spojovacími prvky?

Ve válce nebo v jakékoli jiné krizi obstojí jenom společnost, která je odolná. A taková společnost musí být odhodlaná se bránit. A aby byla odhodlaná se bránit, musí mít svou soustavu hodnot, které jsou jí drahé natolik, že za ně stojí bojovat. To začíná výchovou dětí v rodinách. Připomínáme si svátky, historii, na podporu toho děláme projekty, jako je Paměť národa – a tyhle věci jsou důležité k obraně. Vědět, kdo jsme, být hrdý na to, co tady máme, na to, že máme demokracii a vysokou úroveň lidských práv, svobodu jednotlivce a právní stát. To je absolutní základ. Možných dalších cest je určitě víc. Už nemáme základní vojenskou službu – a teď vůbec neobhajují tu podobu té vojenské základní služby, jaká tu byla! Ale veřejná vojenská služba, jak bych to řekl...

...byla od 19. století právě i součástí výchovy k občanství.

Právě. Tím, že už není, je pro nás o něco obtížnější ty vazby budovat. Když se vojenská služba dělá správně, může to být velká pomoc v tom, aby si armáda se společností lépe rozuměla. U nás to tedy musí jít po více různých liniích. Není to o tom, že vymyslíte nějaký projekt a hotovo. Máme Přípravu občanů k obraně státu – POKOS, to je dobrovolné vzdělávání formou prezentací, chodí se i do škol. Víím, že někteří lidé jsou citliví na název „branná výchova“. Ale nazvěme to jakkoli jinak. Zařadit přípravu k obraně do povinných školních osnov má smysl. Branné spolky mohou být také jednou z cest, jenom je potřeba promyslet, aby to mělo smysluplný obsah, aby byly zdroje efektivně využity a aby to bylo udržitelné. Dřív jako pojítko fungoval taky třeba Sokol, vezměte si vznik první republiky. T. G. Masaryk řekl, že bez Sokola by nebylo legií, bez legií by nebylo Československa. Důležité je i to, jak se společnost chová k veteránům, že si připomíná osudy válečných hrdinů. A konečně je tu taky vliv armády jako takové.

Armáda potřebuje respekt, ale ona si ho musí zasloužit. A já myslím, že si ho zasloužila tím, co naši vojáci dělají v zahraničních operacích, tím, jak reprezentují Českou republiku.

Sám jste řadou těchto operací prošel. Budou pokračovat, i když se hlavním tématem stala příprava na válku?

Mise byly a jsou důležité. Armáda na nich neskutečně vyzrála. Různých operací se budeme účastnit dál, už proto, že globální soupeření se projevuje i menšími lokálními konflikty. A k tomu jsou tu pořád i problémy mezinárodního terorismu, zhroutených států, migračních vln spojených i s extremismem. Každý druh operací nebo válek vyžaduje trochu jiné schopnosti, nastavení mysli a přístup, ale armáda na tom roste, ať už z hlediska vybavení, materiálu, logistiky, ale hlavně tím rostou lidé. Něco jiného je projít bojovou operací a něco jiného je si o tom povídat.

Byl jste na Ukrajině, tam si o tom nepovídají. Jaké pro nás z té války vyplývají lekce?

Lekci je tam milion, ale na strategické úrovni vidím dvě hlavní. Jedna je o tom, že se Ukrajina může dál bránit Rusku, protože ji podporuje řada západních zemí. Což je morálně správné. Ale ty země ji podporují proto, protože Ukrajinci si jejich podporu vybojovali. Měli nachystanou obranu, dokázali předvést neskutečnou odolnost a soudržnost celé země. Co to znamená pro nás? Znamená to, že musíme mít hodnoty, za které nám stojí za to bojovat, a být připraveni předvést, že jsme ochotni a schopni se bránit. A pak můžeme žádat ostatní o pomoc. Takhle by to fungovalo i v rámci NATO. Je naivní myslet si něco jiného. Ta druhá lekce je to, co jsem říkal: obrana není věcí armády. Je věcí celé společnosti. Na Ukrajině vidíte souhru vojáků, policistů, ostatních složek, místní

samosprávy i občanů a civilních firem. Vidíte třeba, že je zasažena důležitá infrastruktura, nutná pro fungování města nebo úseku obrany, a do večera je to spravené. Protože všichni zatáhnou za jeden provaz. A všichni se brání. Všichni mají odhodlání.

Dokázali bychom to také?

Zatím si začínáme připouštět, že se musíme na konflikt vysoké intenzity většího rozsahu chystat. Kdyby takový konflikt nastal teď, byť i mimo naše území, třeba mezi Ruskem a NATO, a my se ho účastnili, jsem bytostně přesvědčen, že profesionální armáda to sama o sobě nedá. Stát s malou profesionální armádou musí být schopen v určité fázi mobilizovat lidské a materiální zdroje. Musí mít systém záloh. Musí mít dostatečné zásoby. Když si budete dělat zásoby na třicet dnů, a nikdo vám je nedoplní, za třicet dnů jste dobojovali. A musíte mít průmyslovou základnu.

A máme ji?

Snažíme se teď urychleně modernizovat ve všech oblastech bojových funkcí, protože v každé z nich máme deficity z minula. A já nechci do armády pořízovat nic, kde nemám garantovaný životní cyklus tady u nás, nebo přinejmenším zajištěnou bezpečnost dodávek. Když pojedete do Afghánistánu a poláme se vám tam pár aut, můžete zvolnit operační tempo. Ale v konfliktu vysoké intenzity to tempo neudáváte. Budete čekat na nějaký náhradní díl z druhé strany zeměkoule a mezitím už může být taky dobojováno. Proto pro nás možná může být cennější bojový prostředek, který je o trochu méně moderní, ale který budu mít vždycky, když ho budu potřebovat, než krásná hračka, kterou si navíc pořídíme ve třech kusech, a když nám je někdo rozstřílí, další nebudou. Vidíme, jaký je problém s municí na Ukrajině, jaké jsou problémy s výrobními kapacitami v západních zemích. A to ani nejsme ve válce přímo. Nechci říct, že nemáme koupit nic, co není vyrobené v Česku. To nejde. Ale je to mnohem důležitější faktor při výběru nové techniky, než to bylo dřív. Tak to vnímám já, náčelník Generálního štábu.

Text: Filip Tesař,

foto: Petr Dohnal, Lucie Masaříková,

Ladislav Kabát a Štěpán Malast

5

PRIORIT NÁČELNÍKA GENERÁLNÍHO ŠTÁBU

Od mého jmenování mám jediný cíl: maximální bojeschopnost Armády České republiky. To je celé: potřebujeme udržovat maximální míru bojeschopnosti a připravenosti armády. Abychom toho dosáhli, stanovil jsem si hned na začátku pět priorit, na které se soustředím a které na sebe logicky navazují. Hodně už jsme udělali, ještě mnohem víc práce nás však čeká. Děkuji všem vojákům za práci, kterou odvedli v roce 2022. Stojíme před nebývale velkými a závažnými výzvami. Jsem si však jistý, že je zvládneme!

1

VOJENSKÁ REVIZE OBRANY

Začali jsme pracovat na scénářích použití ozbrojených sil a na našich obranných plánech. Musíme zhodnotit, nakolik jsou reálné a odpovídají současné situaci i zdrojům, které máme k dispozici. Cílem je být připraveni reagovat tady a teď a tomu se naše plány musí ihned přizpůsobit. Stejný proces probíhá i na úrovni NATO.

4

LIDÉ

Lidé jsou všechno. To oni vyhrávají války, ne zbraně. Současný personální model je neudržitelný. Armáda není naplněná a stárne. To je potřeba změnit systémově. Neexistuje ale žádný kouzelný recept. Vyžaduje to tvrdou práci, od kvalitního vybavení a výcviku až po zdravou organizační kulturu a kvalitní zázemí. Mladí lidé musí chtít do armády vstupovat a vojáci v ní musí chtít sloužit. V cestě jim musí stát co nejméně překážek. A platí to pro vojáky z povolání stejně jako pro vojáky v aktivní záloze. Z dlouhodobého hlediska je to nejdůležitější výzva. S kolegy z Ministerstva obrany situaci podrobně vyhodnocujeme a chystáme konkrétní kroky ke zlepšení.

2

VIZE VÁLČENÍ BUDOUCNOSTI PRO ARMÁDU ČESKÉ REPUBLIKY

Pokud se dnes rozhodujeme o pořízení zbraňových platform na dalších až 40 let, je nezbytně nutné mít dobrou představu o tom, jak budeme válčit. Na tom už intenzivně pracuje nově zřízená Rada pro budoucí válčení náčelníka Generálního štábu s řadou pracovních týmů. Finální výstup očekáváme do poloviny příštího roku. I toto naše úsilí je souběžné s tím, jaké probíhá v NATO.

3

URYCHLENÍ MODERNIZACE

Potřebujeme modernizovat všechny funkce armády na bojišti: velení a řízení, zpravodajskou a informační podporu, palbu, mobilitu, manévr, ochranu sil, udržitelnost. A nejde tu zdaleka jen o modernizaci pro válčení budoucnosti, jako je tomu třeba v případě letounu páté generace. Často jen doháníme to, co potřebujeme už dávno, ať už se jedná o nová bojová vozidla pěchoty, děla, tanky, vrtulníky, logistická vozidla nebo výbavu jednotlivce. Nestačí už jenom lepit záplaty a dohánět zpoždění. Je potřeba ho dohnat, a to rychle. My vojáci musíme ve všech směrech využít současnou společenskou vůli investovat do obrany. Ani plánované zvyšování obranného rozpočtu nám však neposkytne dostatek zdrojů pro ideální řešení všech existujících problémů. Musíme si proto stanovit přísné priority a být maximálně efektivní.

5

KULTIVACE STRATEGICKÉ DISKUSE O OBRANĚ ČESKÉ REPUBLIKY

Mým cílem je také seriózní debata o obraně a bezpečnosti země. Armáda není proti kritice, protože všichni vojáci chápou, že čerpáme ze společných zdrojů. Naopak, kritika nás posouvá dál. Přestaňme však ve veřejné diskusi tolik řešit, kolik má mít brigáda vozidel, jaký budou mít kanon a která firma je dodá. Pojdme daleko více řešit, k čemu nám ty brigády budou, kdo je náš protivník, co nám reálně hrozí, co vše k obraně potřebujeme, jak budeme v krizi mobilizovat společnost a jestli k tomu máme vhodnou legislativu. Armáda směr společenské diskuse neudává. Ale pojdme hledat každou příležitost, jak do ní vhodně přispět a ovlivňovat ji ve prospěch obrany naší země.

ROZHODUJÍ ZLOMKY VTEŘIN

Boj na krátkou vzdálenost CQB (Close Quarters Battle) uvnitř zastavěného objektu a zásah proti ozbrojeným pachatelům – to byla hlavní náplň výcviku příslušníků 2. oddělení ochrany objektů Velitelství ochranné služby Vojenské policie ve výcvikovém středisku Vojenského újezdu Hradiště. Sehranost týmu při akci je pro úspěšné splnění úkolu rozhodující. Tento způsob boje používají konvenční armády i speciální jednotky v uzavřených prostorech na krátkou vzdálenost. Proto tento výcvik nepodceňuje ani Vojenská policie.

předměty upoutají pozornost. Důležitá v této fázi je i komunikace, která probíhá pomocí ručních smluvených signálů. I to si musí vojáci nadřilovat. Každá situace je jiná a svým způsobem jedinečná, což klade vysoké nároky na úroveň vycvičenosti každého jedince. Pro zdokonalení výcviku připravují instruktoři různé druhy scénářů, které ale vycházejí z reálných zásahů. Rozhodující pro úspěch akce je vždy rychlost a schopnost okamžitě vyhodnotit situaci.

Schopnost přesné střelby je základ

Pohyb zasahující jednotky v objektu je vždy otázkou instinktů a rychlosti reakce. Sladěnost jednotky je vždy a za všech okolností nejdůležitější. Cvičení bylo zaměřeno i na zásah proti ozbrojeným pachatelům. Střelba a použití zbraně je základní kámen celé akce. „Se zbraní se pracuje v tzv. odhledu, aby nevznikalo tunelové vidění a aby měli příslušníci co nejlepší přehled o situaci,“ upozorňuje

„CQB výcvik je pro ochranu objektu jedno z nejdůležitějších cvičení, proto spolu se střelbou a služebními zákroky tvoří základ našeho výcviku,“ říká velitel výcviku rotný J. M. „Zásah proti aktivnímu střelci uvnitř budovy je problematický a nepředvídatelný. Jde především o inteligenci a improvizaci příslušníků, kteří musí rychle a správně vyhodnotit situaci.“ Jde o střetnutí s nepřítelem uvnitř objektu. Proto je důležité tým na takovou událost perfektně vycvičit, protože uvnitř budovy jde pak o zlomky vteřin, proto se tyto postupy neustále drilují tak, aby zasahující tým byl perfektně sladěn.

Komunikace při zásahu je důležitá

První fází CQB bývá průzkum samotného objektu. Průzkum je ta nejcitlivější část celé akce. Pohyb zasahující jednotky musí být utajený a plynulý, protože rychle se pohybující

rotný J. M. „Odhled znamená to, že se nekouká přes mířidla. Maličko se skloní hlaveň, o pár centimetrů, ale tak, aby zasahující byl schopen kdykoliv začít se střelbou.“

Zkušenosti z výcviku musí drilováním automaticky přejít do krve tak, aby o nich zasahující nemuseli přemýšlet. Vlastní pohyb v uzavřených oblastech musí být svižný a tichý. Při přesunu je dobré se držet nízko při zemi, aby měl případný protivník co nejmenší cíl. Krytí je rozhodující při každém kroku.

Zásadou je použití minimální síly a snahy maximálně chránit životy a zdraví ostatních osob. Proto další výcvik byl zaměřený na zneškodnění pachatele beze zbraně za použití boje zblízka, jeho zpacifikování, znehybnění, spoutání až po následnou eskortu. Celý výcvik byl v jednotlivých fázích zaměřen především na to, aby zásah byl co nejplynulejší, úderný a současně pro zasahující jednotku co nejbezpečnější.

Text a foto: Jana Deckerová